

N:o 125.

Af Herr **E. J. Ekman**: *Om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående utarbetande af förslag om befrielse för främmande legaliserade trosbekännare från afgifter till svenska statskyrkan.*

Frågan om främmande trosbekännares skattefrihet till svenska kyrkans presterskap och inrättningar har vid åtskilliga tillfällen under föregående år varit väckt inom Riksdagen, ehuru den hittills icke vunnit någon önskelig framgång. Den tillhör dock de frågor, som icke kunna i längden skjutas undan utan förr eller senare kräva sin lösning. Orättvisor inom lagstiftningens och beskattningens område böra så fort som möjligt undanrödjas, på det att hvar och en måtte åtnjuta den rätt, som bör tillkomma hvarje medlem inom ett lagbundet samhälle. Och så länge den orättvisan kvarstår, att medlemmar af församlingar, som staten erkänt vara lagliga, skola utom de kostnader, som underhållet af de egna församlingarna kräva, äfven underhålla statskyrkans presterskap och inrättningar och sålunda betala en *dubbel* kyrkoskatt, så länge skola ropen på reformer i detta hänseende aldrig tystna utan skola återkomma gång efter annan, och högljuddare för hvarje gång. Jag har det hoppet, att Riksdagen icke skall tillåta, att en sådan orättvisa mot främmande trosbekännare längre skall få fortfara, och det är därför jag vågar i ödmjukhet framdraga denna fråga och de skäl, som tala för dess snara lösning.

Betraktar man staten såsom en stor organism, der hvarje del bör bidra till det helas välbefinnande, och anser man vidare, att religionen särskildt har en vigtig betydelse för staten, så följer deraf, att en skatt till religionens upprätthållande är lika berättigad som skatter för främmandet af andra samhällsintressen. Men är detta sant, så följer deraf, att så snart staten legaliserat församlingar af främmande tros-

bekännare, så har staten dermed erkänt, att äfven dessa församlingar kunna på sitt sätt bidraga till det samhällsintresse, för hvilket statskyrkan väl är till, nemligen för folkets religiösa upplysning och moraliska förbättring. Men om så är, då fullgöra ju dessa lagligt erkända församlingar sin pligt i detta hänseende såsom lemmar i den stora statsorganismen, och något vidare borde man ju ej skäligen kunna fordra af dem. Det kan ju ej vara med billigheten öfversstämmande, att de med dubbla skatter — en skatt till statskyrkan och en till den egna församlingen — skola bidraga till nu omhandlade samhällsändamål.

Såsom vi alla veta, ega främmande trosbekännare rätt att bilda egna, af staten erkända församlingar enligt dissenterlagen af den 31 Oktober 1873. Enligt denna lag skall Konungen pröfva ansökan om bildandet af särskilda, af svenska kyrkan oberoende församlingar, och jag tager för afgjort, att denna pröfningsrätt är lagd i Konungens hand, på det att han måtte vaka öfver, att just det samhällsintresse, som afses med statskyrkan, äfven måtte vinnas genom de främmande trossamfundet. Under sådana förhållanden synes intet giltigt skäl förefinnas att af dessa lagligt erkända församlingar utkräfva en statskyrkoskatt.

Den invändningen mot upphäfvandet af främmande trosbekännares skatt till statskyrkans presterskap plägar ofta göras, att nämnda presterskap har åtskilliga administrativa göromål i och för de främmande trosbekännarne. Dervid bedja vi dock få erinra, att det i § 2 af Kongl. förordningen af den 31 Oktober 1873 bland annat heter: »Derjemte vare föreståndaren pligtig att föra de anteckningar, hvarom Konungen förordnar; att lemna erforderliga upplysningar angående församlingens medlemmar samt att för öfrigt ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som af vederbörande honom meddelas.»

Men äfven om statskyrkans presterskap skulle hafva några administrativa besvär för de främmande trosbekännarne, så kan väl ett sådant förhållande icke medföra skattskyldighet i någon vidsträcktare mån, än som motsvarar dessa bestyr. De böra ju således tydligtvis vara befriade från skyldigheten att betala för uppehållet af statskyrkans gudstjenstliga handlingar och de rent presterliga förrätningarna, då lagen ålägger dem sjelfve att anställa föreståndare, hvilken »hafve tillsyn derå, att församlingens offentliga gudstjenst öfverensstämmar med dess uppgifna trosbekännelse och församlingsordning samt att allmän lag dervid ej öfverträdes.» Då de vidare i sin mån få bidraga till alla utgifter, som falla inom den åttonde hufvudtitelns område, så är det ju i full öfverensstämmelse med rättvisa och billighet,

att de måtte befrias från att uppehålla någon annan slags gudsdyrkan än den, som de sjelfve fått laglig rättighet att utöfva.

Vi beklaga högligen, om förhållandet är sådant, att statskyrkan för betryggandet af sin tillvaro behöfver tillgripa ett så orättmätigt medel som att utkräfva skatt af dem, som lagligen utträdt ur dess gemenskap. Lika som orättfärdiga gerningar verka förslappande på den enskilda människans lif, så tro vi ock, att ett kyrkosamfunds orättfärdiga ocker på ett annat kyrkosamfund måste verka förslappande på dess egen verksamhet och förr eller senare medföra en allvarlig dom.

Jag tillåter mig i sammanhang härmed att anföra öfverståthållareembetets af Kongl. Maj:t den 8 December 1879 infordrade utlåtande öfver en petition om skattebefrielse från katolska församlingen i Stockholm. I detta märkliga utlåtande förekommer följande behjertansvärda yttrande: »Vidare har såsom skäl mot den begärda afgiftsbefrielsen blifvit framhållet, att svenska presterskapet vore skyldigt att utan ersättning tillhandagå främmande trosbekännare med enskilda förrättningar, men häremot anser öfverståthållareembetet sig böra anmärka dels att, om för sådan enskild förrättning afgift till presterskapet är i allmänhet stadgad, främmande trosförvandt, som påkallade slik förrättning, är skyldig att derför erlægga afgift, dels att de fall, der svenska presterskapets biträde i öfrigt af främmande trosförvandt påkallas, torde vara så sällsynta, att de vid denna frågas afgörande icke förtjena synnerligt afseende. Slutligen har framhållits den viktiga, för vår lagstiftning i denna fråga bestämmande grundsatsen att, så länge en statskyrka funnes, det vore hvarje medborgares skyldighet att till hennes underhåll bidraga. Att denna grundsats varit den bestämmande under en tid, då ingen religionsfrihet fans i Sverige, då *alle* utan undantag skulle bekänna sig till vår statskyrkas lära, är lika klart som naturligt, men öfverståthållareembetet vågar hålla före, att, sedan religionsfrihet här i landet medgifvits, sedan främmande trosbekännare erhållit tillstånd att här i landet uppföra egna kyrkor och fått den skyldigheten att, för att såsom egna trossamfund erkännas, hafva egna prester eller föreståndare, som de måste afföna, den ofvannämnda grundsatsen icke erhållit något positivt uttryck i vår lagstiftning, utan tvärt om måst mer och mer gifva vika för det allmänna rättsmedvetandets fordran, att en främmande trosbekännare icke kan anses vara pligtig att till svenska kyrkans och dess presterskaps underhåll bidraga.»

Vidare beder jag få erinra derom, att så väl i Norge som i Danmark och Finland äro främmande trosbekännare befriade från personella afgifter till respektive statskyrkor. Men dervid kan och får det dock icke stanna. Rättvisan fordrar, att främmande trosbekännare

blifva befriade från afgift till svenska kyrkans presterskap och inrättningar icke allenast för sina personer utan ock för sin inkomst af kapital och arbete samt ock för sin fasta egendom. Då ett berättigadt rop i våra dagar höres om orättvisa skatters aflyftande från den svenska jorden, så torde icke heller en orättvis kyrkoskatt böra tynga den torfva, som tillhör en främmande trosbekännare. Men skulle härigenom, så länge en statskyrka skall finnas till, svårigheter uppstå för bestridande af de utgifter, som med dess bibehållande äro förenade, så måste staten här träda emellan med de anslag, som kunna befinnas nödiga.

Till sist må sägas, att denna min motion afser främmande trosbekännares befrielse från afgifter icke allenast till svenska kyrkans presterskaps aflöning, utan äfven till aflöning af kyrkobetjeningen samt till byggnad och underhåll af kyrkor och prestgårdar m. m. som tillhöra den svenska statskyrkan.

På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra, får jag härmed hemställa,

att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för en kommande Riksdag framlägga förslag till sådana ändringar i och tillägg till nu gällande lagar och förordningar, att främmande religionsbekännare, som tillhöra af staten erkända religionssamfund, måtte genast efter nylags antagande varda befriade dels från aflöning af svenska kyrkans kyrkobetjente, dels från byggnad och underhåll af samma kyrkas prestgårdar, kyrkor och klockareboställen samt slutligen, allt eftersom innehafvarne af de presterliga tjänsterna afgå och senast då nuvarande löneregleringar utgå, från alla afgifter till svenska kyrkans presterskap.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles vördsamt.

Stockholm den 28 Januari 1886.

E. J. Ekman.